

Ammattiosaajista tuhattaitureita

Siirtyminen digitaaliseen kuvaukseen ja juttujen jälkikäsitteilyyn muuttaa merkittävästi tv:n uutis- ja ajankohtaistoimittajien työskentelytapoja. Siirtyminen on kaikilla tv-kanavilla tällä hetkellä vähän eri vaiheessa, mutta joka tapauksessa täydessä vauhdissa. Radio- ja tv-toimittajien liitto RTTL ja eri kanavien toimitusosastot neuvottelevat työnantajien kanssa siitä, millä tavoin moniosaaminen uudessa digi-ympäristössä tekijöille korvataan.

Kun uutis- tai ajankohtaisjutun tekeminen on tähän saakka ollut monen ammattiosaajan yhteistyötä, tiivistyy digitaalisessa multimediamyönteisessä juttun tekeminen yhteen tai enintään muutamaan moniosaajaan. Tähän liittyy myös toimittajien keskuudessa ehkä suurin huoli – tarjoavatko tv-kanavat nykyisille osaajilleen riittävää lisäkoulutusta täysin uusien ammattitaitojen omaksumiseen.

Digitaalinen jälkikäsitteily tuo jutun editointiprosessiin täysin uusia vaiheita. Toimittajan kannalta merkittävin ja konkreettisin muutos lienee kuitenkin se, että kuva- ja tekstimateriaalin työstäminen käy saman päätteen ääressä. Eri taloissa ja toimituksissa jo käytössä olevat järjestelmät poikkeavat toisistaan, eikä yhtä selkeää mallia ole ainakaan vielä muodostunut. Kuvaan tässä sitä järjestelmää, joka on ollut koekäytössä MTV3:n uutis- ja ajankohtaistoimituksessa.

Videomateriaalia toimituksiin tulee jatkossakin useita eri väyliä pitkin, osa kansainvälisiltä kuvatoimistoilta, osa omilta kuvaajilta ja jatkossa osa myös toimittajien kuvaamana. Kaseteilta videokuvat siirretään materiaalipalvelimelle, jolloin ne samalla myös koodataan tarvittavilla oheistiedoilla, kuten aihe, toimittaja, kuvaaja, päivämäärä tai käyttöoikeudet. Useimmissa tapauksissa materiaalin siirtää materiaalipalvelimeen juttua tekevä toimittaja, media manager tai informaatiopalvelu. Materiaalin digitoinnin yhteydessä ohjelma luo automaattisesti aiheeseen liittyviä pieniä tunniste kuvia.

Niin kutsuttu media management on yksi digitaalisen järjestelmän tärkeimmistä osa-alueista. Sen keskeisimpänä tehtävänä on hallita vanhaa ja uutta kuvamateriaalia, sen identifiointia ja tiedostojen ylläpitoa. Koska videopalvelimen tila on rajallinen ja siihen tarjottava kuvamateriaalin määrä uutistoimituksissa valtava, siirretään osa materiaalista nopeasti arkistoon. Osa tuhoetaan kokonaan.

Jutun käsikirjoitusvaiheessa toimittaja valitsee kuvamateriaalista tarvitse-

Piirros Annukka Leppänen

mansa kuvat ja rakentaa tietokoneensa editointiohjelmalla tunnistekuvajonon kuvien sisäänmeno- ja ulostulokohtineen. Kuvien katselu ja käsikirjoituksen tekeminen tapahtuvat samalla tietokonepääteellä. Tietokoneessa on sekä esieditointi- että toimitusjärjestelmäohjelmat. Esieditoinnin tulos tallennetaan materiaali- ja ulosajopalvelimille.

Varsinaisen jutun koostamisen voi tehdä joko toimittaja tai leikkaaja. Varsinkin vaativissa uutis- ja ajankohtaisjutuissa käytännöksi muodostuneen, että lopullisen koostamisen tekee leikkaaja. Työ jatkuu esieditoidusta versiosta, jo-

hon lisätään selostus, musiikkitehosteet, mahdolliset tehosteet, grafiikkaa ja tarvittaessa käännöstekstit. Lopputulos tallennetaan ulosajopalvelimelle.

Digitaalisen jälkikäsitteilyn kiistattomia etuja on materiaalin monikäyttöisyys esimerkiksi Internetissä.

MTV3:n uutis- ja ajankohtaistoimitukset siirtyvät digitaaliseen jälkikäsitteilyyn vuoden 2001 aikana. Päätöstä on tietoisesti viivytetty, koska tekniikan kehitys on harpponut eteenpäin jättiaskelin. Laitetoimittajien valinnan jälkeä monet käytännön työhön ja järjestelmän kouluttamiseen liittyvät muutokset alkavat hiljalleen hahmottua. Leikkaajien lisäksi useat kuvaajat ovat saaneet jo koulutusta jälkikäsitteilyssä. Myös toimittajilla on ollut mahdollisuus käytännössä tutustua digitaaliseen jälkikäsitteilyyn leikkaamalla omat juttunsa koekäytössä olleilla laitteilla.

Ensikokemusten perusteella näyttää siltä, että varsinkin kuvaajien työ muuttuu melkoisesti, jos ja kun siihen liittyy myös kuvamateriaalin leikkaamista. Myös toimittajien työhön kuvamateriaalin siirto ja esieditointi tuovat paljon lisätyötä. Suurinta huolta herättää ehkä se, millä tavoin juttujen koostaminen onnistuu nopeissa uutistilanteissa. Erinäisissä kannanotoissa on painotettu myös moniosaamiseen siirtymisen vapaaehtoisuutta ja uusista työtehtävistä vaadittavaa lisäpalkkaa.

Monet tv-toimittajat kokevat digitaalitekniikan mullistavana uudistuksena, joka antaa uusia ulottuvuuksia uutis- ja ajankohtaistoimittajien työhön. Varsinkin kuvien valitseminen oman päätteen ääressä helpottaa monessa suhteessa uutistoimittajien päivittäistä työtä. Useita yksinkertaisia editointeja voi tehdä suoraan omalla päätteellään. Näin esimerkiksi uutissäkkeitten kuvittaminen siirtynee pitkälti niin toimittajien kuin uutisankkureitten käytännön työksi, samalla kun taittajien ammattitaitoa voidaan käyttää vaativimpiin editointitehtäviin. Osa uutistoimittajista varmasti haluaa kokeilla myös kuvamista osana jutuntekoproessia.

Vanhoissa uutistoimituksissa, niin Yleisradiossa kuin MTV3:ssa suurin muutos digitaaliseen jälkikäsitteilyyn siirryttäessä lienee henkistä laatua. Toimittajista tuntuu arveluttavalta tehdä sellaisia töitä, jotka ovat kuuluneet selvästi toiselle ammattiryhmälle. Tässä muutoksessa ovat myös uutistoimitusten johdon suurimmat haasteet – miten motivoidaan työntekijät täysin uusiin toimenkuviin ja uusiin työtehtäviin.

*Heikki Piuhola on MTV3:n uutis- ja ajankohtaistoimituksen
uutisankkuri ja projektituottaja.
Sähköposti. heikki.piuhola@mtv3.fi*